

Tűzharc Caracasban

Venezuelában hadbíróóság elé állítják a baloldali képviselőket

Caracasból jelenti az MTI: A venezuelai legfelső bíróság pénteken hat baloldali kongresszusi képviselőt, köztük Eduardo Machado, a Venezuelai Kommunista Párt Központi Bizottsága titkárának ügyét katonai bíróság elé utalta.

Az elítélt képviselőket a San Carlos katonai börtönbe szállították.

Az AP-hírgyűjteménye szerint a katonai bíróság ítéletét a kongresszus elítélte, és a bíróságot személyekkel együtt összesen 23 haladó képviselőre terjesztették ki.

Közvetlenül azután, hogy nyilvánosságra hozták a haladó kongresszusi tagok ellen hozott törvénysértő ítéletet, Venezuelában jelentősen megélezte a fegyveres ellenállás. Az AP jelentése szerint a venezuelai Nemzeti Felsza-

badulási Front akciósportja több támadást intézett katonai őrzőerővel, rendőrségekkel és katonai létesítmények ellen. A felkelők és az ügyvezető Nemzeti Gárda egységei szombatra virradó éjjel Caracas utcáin tűzharcot is vívtak.

A New York Times caracasi tudósítója jelenti, hogy a kormányrendelet adott a nemzetgyűlés tizenöt tagjának letartóztatására. Valamennyien a kommunista párt, illetve a »baloldali forradalmi mozgalom« pártjának tagjai. Az egész országban összesen több mint háromszáz kommunista és haladó személyt tartóztatnak be. Mantilla belügyminiszter kijelentette, hogy a letartóztatottakat hadbíróóság elé állítják.

A katonai junta repülőgépei két várost bombáztak Hondurasban

Tegucigalpából jelenti az MTI: Mint a nyugati hírgyűjtemények jelölik, Tegucigalpában a csütörtöki vörös sél-sőjobb oldali államcsíny után helyreállt a rend.

A hatóságok ugyanakkor elismerik, hogy a főváros körül van néhány kisebb fegyveres ellenállási gócz. Nicaraguába menekült hondurasiak közölték, hogy a nemzeti gárda számos tagja fegyvereit megőrizve, a hegyekbe menekült.

Morales, az államcsíny által eltávolított elnök a korábbi jelentésektől eltérően csak pénteken érkezett Costa Ricába. Elmondta, hogy az ál-

lamcsínyval szemben meg akarta szervezni az ellenállást, de a hedsereg főlényét látva, lemondott erről, hogy elkerülje a vérontást. »Az államcsínyt semmi sem igazolhatja« — mondta Morales.

Legújabb hírek szerint az ország észak-nyugati körzetében fokozódó ellenállás észlelhető. A Prensa Latina Tegucigalpából jelenti, hogy két város, Santa Barbara és Santa Rosa de Copan helyőrsége megtagadta az engedelmességet az új katonai rezsimnek. Hivatalos jelentések szerint mind a két várost repülőgépekről bombázták.

Kubában államosították a földbirtokokat

Havannából jelenti a TASZSZ: Pénteken Kubában új törvény életbe léptetését jelentették be. A törvény értelmében államosítják mindazokat a magántulajdonban levő földbirtokokat, amelyeknek nagysága meghaladja az 5 caballeriast (1 caballeria 13,43 hektár). Az államosított birtokok tulajdonosai kártérítést kapnak, amelyet tíz év alatt fizetnek ki nekik.

Az országos földreform intézet igazgatójának joga van nem államosítani azokat a birtokokat, amelyek a földreform-törvény kibocsátásának pillanatában kivételesen magas termelékenységűek voltak, s amelyeknek birtokosai maradéktalanul kimutatták, hogy készek együttműködni az állammal a termelési és felvásárlási tervek teljesítésében.

Berlinben megkezdődtek a köztársaság napjának ünnepségei

Berlinből jelenti az MTI: Az ifjúság péntek esti nagyarányú fátylvas felvonásával a demokratikus Berlinben megkezdődtek az NDK 14. születésnapjának ünnepségei.

Az évforduló alkalmából az NDK sok olyan polgára kormánykötésben részesül, aki különleges érdemeket szerzett a köztársaság megszilárdításában. A kitüntetéseket

pénteken délután a Minisztertanács házában Otto Grotewohl miniszterelnök nevében ünnepélyes keretek között adta át Plenikowski államtitkár, a Minisztertanács irodájának vezetője.

Az NDK nemzeti néphadseregének három ezredesét vezérőrnaggyá léptették elő, három vezérőrnagy pedig altábornagyi rangot kapott.

Ismét öngyilkos lett egy szerzetes Dél-Vietnamban

Saigonból jelenti az MTI: Dél-Vietnamban egy buddhista szerzetes ismét öngyilkos lett. A Diem-kormány politikája és terrorizálódásai elleni tiltakozásul. A szerzetes Saigon főpiacán gazolinnal leöntötte magát és elevenen elégett.

A szerzetes halála következtében ismét rendkívül feszültté vált a helyzet a dél-vietnami fővárosban. Diem palotája körül barrikádokat emeltek. Egy órával a szerzetes halála után nagyszabású diaktüntetés kezdődött, a rendőrség azonban gyorsan közbelépett és szétverte a tüntetőket.

Az amerikai nagykövetség egyébként szombaton délután

tiltakozott a dél-vietnami kormánytól azért, mert polgári ruhás diemista rendőrök tettelegesen bántalmazták három amerikai riportert, amikor azok filmre vették a buddhista szerzetes tűzhalálát. Amikor a detektívek észrevették az amerikaiakat, felszólították őket a filmfelvétel gépek átadására. Miután azok a felszólításnak nem tettek eleget, dulakodásra került sor, amely csak akkor ért véget, amikor a titkosrendőrök a kamerák birtokába jutottak. Az NBC rádió- és televízió-társaság egyik munkatársát fejszerűléssel kórházba kellett szállítani, egy másik munkatárs a pisztolygyal által elszendvedett nyaksejtűléssel szállodai szobájában fekszik.

Az angol külügyminisztérium megtagadta a vízumot két szovjet írótól

Moszkvából jelenti a TASZSZ: A szombati Pravda egyik cikkében beszámolt arról, hogy az angol külügyminisztérium megtagadta a vízumot Korneyevcsuk és Vasziljevskaja szovjet íróktól, akik a Szovjetunió londoni ügyvivőjének személyes vendégeként óhajtottak Nagy-Britanniába utazni. A cikk szerzője ezzel kapcsolatban felhívja az angol hatóságok figyelmét arra, hogy a szovjet külügyminisztérium egyetlen egyszer sem kérdezte meg Anglia moszkvai nagykövétét, hogy mivel óhajtanak foglalkozni személyes vendégei és egyszer sem tagadta meg tőlük a vízumot.

Az angol külügyminisztérium képviselője ugyanis a

beutazási engedély megtagadásakor arra hivatkozott, hogy a szovjet írók Londonban találkoznának szeretőiknek a Béké-Világ tanács munkájában résztvevő közéleti személyiségekkel, már pedig az angol hatóságok »felforgató tevékenységnek« ítélik ennek a szervezetnek a működését.

A Pravda cikkírója sajnálatos állapotban állítja meg, hogy ez az eset éppen abban az időszakban történik, amikor minden egészséges gondolkodású ember elismeri a békemozgalom nagy érdemeit a nemzetközi légkör enyhítésében, aminek eredményeképpen sor kerülhetett a moszkvai atomcsend-egyezmény megkötésére.

A NÉMET NÉP NEMZETI ÜNNEPE

A Német Demokratikus Köztársaság holnap ünnepli 14. születésnapját. Német barátaink olyan időben emlékeznek meg az NDK megalakulásáról, amikor a szocialista diplomácia erőfeszítéseinek középpontjában az a feladat áll, hogy a történelem első demokratikus német államát diplomáciailag és nemzetközi jogi szempontból is elismeresse. A világpolitikában megindult enyhülés már hozott bizonyos eredményeket, megkötötték a részleges atomcsend-egyezményt, s éppen a minap zajlott le a három nagyhatalom külügyminisztereinek eszmecsere-sorozata a nemzetközi feszültség enyhítésének további teendőiről. E tárgyalásokon Gromiko szovjet külügyminiszter azt az álláspontot fejtette ki, amelyben az egész szocialista világ egyetért, hogy tudniillik az enyhülés addig nem rendelkezik szilárd alapokkal, amíg a második világháború maradványait el nem távolítják, azaz nem fogják hozzá a német problémák rendezéséhez.

A német békeszerződés megkötése érdeke mindazoknak, akik a német kérdésben rejülő robbanóanyag miatt nem akarnak belekeveredni egy rettenetes világégésbe, s ez teremtette meg a német nép nyugalmát is. Maga a német nép azzal, hogy létrehozta szocialista államát, s fardhatatlanul dolgozik ennek a békeszerződés, szocialista Németországnak a felvirágztatásán, kedvező feltételeket teremt az NDK diplomáciai elismertetéséért folyó harchoz. A 14. születésnapon jogos büszkeséggel emlekedhetjük, hogy az NDK szakított a német múlt szegymenteljes hagyományával, egyszer s mindenkorra kiirtotta a militarizmust, a fasiz-

must, a más népekkel szembeni gyűlölködést és a más népek rovására való terjeszkedés vágyát, s megszüntette mindezeknek a vadhajtásoknak a gazdasági és társadalmi talaját is.

Az NDK-ban szocialista társadalmi és gazdasági viszonyok jöttek létre. Az ország nagyszerű sikereket tárhat a világ elé. Az NDK területén, amely nem egészen egynekedre a régi német birodalomnak, 1961 végéig elérték egész Németország 1936. évi ipari termelésének körülbélül kilencztedét, s a jövő esztendő végéig, a tervek szerint, iparuk annyit fog termelni, mint az említett évben az egész német birodalom ipara termelt. Az európai ipari államok között már ma is a hatodik, világvizonylatban pedig az első tíz közé tartozik. Ha pedig az ipari munkásságnak az egész lakossághoz viszonyított arányát vizsgáljuk — ami fontos mutatója egy ország gazdasági fejlettségének — az NSZK-t megelőzve, Anglia után a második hely az övé.

Erőt és magabiztonságot sugároz az NDK politikája. Német barátaink joggal hivatkozhatnak arra, hogy a ma létező két Németország közül csak nekik van reális elképzelésük az újjáegyesítésről és a német kérdés megoldásáról. Ma már a nyugati hatalmak gondolati is kezdi felismerni, hogy az, amit az NSZK ajánl, nemcsak irreális, de öngyilkos gondolat is. Az NDK nem lehet bekebelezni. A holnap ünnep alkalmából aligha kívánhatnánk többet és szebbet német barátainknak, mint azt, hogy ériék el céljaikat a gazdaságban és a politikában egyaránt, mert sikereik az egész emberiség javára váltotta a militarizmust, a fasiz-

Magyar államférfiak üdvözlő távirata az NDK nemzeti ünnepé alkalmából

WALTER ULBRICHT elvtársnak, a Német Demokratikus Köztársaság Államtanácsa elnökének, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottsága első titkárának,

OTTO GROTEWOHL elvtársnak, a Német Demokratikus Köztársaság Minisztertanácsa elnökének, Berlin

Kedves elvtársak! A Német Demokratikus Köztársaság megalapításának 14. évfordulója alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a forradalmi munkás-paraszti kormány, hazánk népe és a magunk nevében, szívből jövő elvtársi üdvözlésünket küldjük önöknek és a testvéri Német Demokratikus Köztársaság népének.

A Német Demokratikus Köztársaság dolgozó forradalmi harcokban edződött, nagyműtű pártjuk, a Német Szocialista Egységpárt vezetésével nagy sikereket értek el a szocializmus építésében, s eredményeikkel erősítették a szocializmus útján haladó népek nagy családját.

A Német Demokratikus Köztársaság különösen fontos szerepet tölt be abban a küzdelemben, amelyet a népek a világ békéjéért, az imperializmus, a nyugatnémet militarizmus és revansizmus háborús tervei ellen folytatnak. A magyar nép, mint saját ügyét, támogatja a német nép békeszerzői erőinek harcát a német békeszerződés megkötéséért, Nyugat-Berlin demilitarizált szabad városá alakításáért.

Pártjaink, kormányaink, népeink azonos nézeteket vallanak, s együtt küzdenek a külpolitika, a nemzetközi munkásmozgalom alapvető kérdéseiben, a marxizmus-leninizmus elvei alapján, a proletár internacionalizmus szellemében harcolnak a nemzetközi kommunista mozgalom egységéért.

Nagy nemzeti ünnepük alkalmából további sikereket kívánunk önöknek és a Német Demokratikus Köztársaság testvéri népének a szocialista építő munkában, a gazdaság és a kultúra fejlesztésében, az élet minden területén.

DOBI ISTVÁN,

a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke,

KÁDÁR JÁNOS,

a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, a magyar forradalmi munkás-paraszti kormány elnöke.

*

Péter János külügyminiszter dr. Lothar Bolznak, az NDK miniszterelnök-helyettesének és külügyminiszterének küldött üdvözlő táviratát az évforduló alkalmából.

Véget ért a zsinat első hete

Róbert L. zló, az MTI római tudósítója jelenti: Lezárult a vatikáni zsinat második ülészakájának első hete, amely a De Ecclesia című tervezet tárgyalása és bocsátása további vitára. Az elmúlt napok során a zsinat ügynevezett fő kongregációjában a legnagyobb érdeklődést kiváltó témák egyike a következő volt: a katolikus egyház és a protestáns egyházak közötti párbeszéd.

Az Unita közölte, hogy az elmúlt napok során a zsinat elmentek robbantak ki a zsinaton részt vevő spanyol főpapok között.

A zsinat színhelyén, a Szent Péter bazilika aulájában az ülészak alatt ugyanis egyes spanyol papok röpiratot terjesztettek, amely a spanyol katolikus egyház több vezetőjét bírázza, s a zsinat elmentek közötti párbeszéd.

Kocsis Tamás

BERLIN ÚJ FALAI

Az emlékkönyv első oldalán ez áll: »Itt ma volt az 1843-ban Liszt Ferenc.« Alatta egy másik aláírás: Barabás Miklós »képipró« ugyancsak 1843-ból.

A berlini Humboldt Egyetem Finn-Ugor Intézetének díszes albumában kutatók. Ezer-négy száz név szerepel itt 1840-től napjainkig, nevezetesen emberek látogatásának emlékeként. 1846-ban itt »barangolt« Korányi Frigyes, 1855-ben »nevelőként« erre járt Gyulai Pál. 1920-ban látogatta meg az intézetet Bartók Béla, »a 279-es számú bejegyzés, Bartók János nagyikindai mezei gazda — 1848. március 8-án írt itt alá — unokája.« Ugyancsak 1920-ban Bajcsy-Zsilinszky Endre és Miklós Andor írt alá, néhány évvel később pedig Babits Mihály és Móricz Zsigmond neve szerepel a könyvben. S a sorban az utolsó, az ezernégy századik már az idén jegyzett be: Gerhard Steiner professzor, a német nyelvű Petőfi-fordítások kiadója.

A magyar kultúrtörténet egyik legjelentősebb külföldi adattára rejtezik itt, a demokratikus Berlin egyik szűke bérházában, a világhírű Humboldt Egyetem egyik épületében, Wolfgang Steinitz professzor, az egyetem Finn-Ugor Intézetének igazgatója és Szentiványi Béla professzor, a magyar ügyek »gazdájának« gondozásában. S az intézet birtokában van határainkon kívül a legnagyobb magyar irodalomtörténeti könyvtár száz és száz egyedülálló régi dokumentummal, olyan ritkaságokkal, amelyek közül egy-egy csak Berlinben található meg.

— Kincseket őrzünk itt — mondja Kárpáti Pál, az intézet magyar származású, NDK-állampolgár asszisztense, aki most Tarnai Andorral, a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Intézetének tudományos munkatársával

rendezel, az NDK anyagi segítségével a hatalmas értékű anyagot. Erzem, értem, nem túloz, amikor kincseket emleget.

Hétszázötven régi magyar nyomtatvány szerepel az intézet »lettárában.« A történetük regénybe illő. Rotarides Mihály, a XVIII. század egyik legjelentősebb magyar irodalomtörténészének latin nyelvű hagyatéka volt az alap. Rotarides Mihály egyetem professzora és rektora szervezte meg a könyvtárat, s ide helyezte el Rotarides anyagait is. S a pánceleszkrények sok egyéb értékét is őriznek. Béli Máttyás egyik eddig ismeretlen versét nemrég publikálta Szentiványi professzor. A legregibb magyar nyelvű nyomtatvány itt Székely István 1539-ben Krakókban megjelent világkerónikája (1960-ban Varjas Béla szerkesztésében a Magyar Tudományos Akadémia faksimile-sorozatában ez is megjelent). Teológia, költészet, geográfia egyaránt szerepel a magyar vonatkozású emlékek között. Fröhlich Gábor 1543-ban megjelent német nyelvű földrajz-könyve például egészen különleges ritkaság.

— Amikor a württembergi és hallei egyetemet egyesítették — mondja Tarnai Andor —, akkor kerültek a nyomtatványok és a kéziratok Halleba. 1920-ban pedig az egész gyűjteményt kilencenkilenc évre kölcsön vette a Humboldt Egyetem. Így található most minden együtt Berlinben.

Ezt a gyűjteményt egészíti ki a Berlinben összegyűjtött magyar könyvtári anyag.

Most 4800 kötetes a könyvtár, szépirodalom, nyelvészet, filozófia, történelem, földrajz, újságygyűjtemény. Szentiványi professzor kalandos úton mentette meg valamennyit 1945-

ben, Berlin ostroma idején. Ezeknek a könyveknek a segítségével tanítják a magyar szakos hallgatókat és ezekben az években rendezik, dolgozzák fel tudományosan az egész anyagot, elsősorban a ritka régiségeket. Ebben a munkában egyre jobban vesznek részt Magyarországról is. Az intézet és a könyvtár legfőbb gondja az egyre nyomtasztóbb helyhiány.

— A megoldás — mondja Kárpáti Pál — a Humboldt Egyetem bővítése.

Mert Berlinben ma minden út az építkezésekhez vezet.

Nagyvonalú és bátor építkezés folyik mindenütt. A Német Szocialista Egységpárt V. kongresszusán hoztak határozatot arra, hogy 1965-ig ki kell alakítani Berlin belvárosát.

Az NDK kormánya és a berlini városi tanács pályázatot hirdetett a városközpont felépítésére. A pályázaton 57 NDK-beli, nyugatnémet és külföldi építész vett részt. A tervezeteket nyilvános vitára bocsátották és kiállításra is bemutatták. A vitán Berlin szinte minden felnőtt lakosa részt vett. 1961-ben a vita alapján fogadta el a végleges építési tervet a berlini tanács és a kormány, s azonnal meg is kezdődött az építómunka.

Susanne Moritz, a berlini városközpont építéséről írodájának munkatársával jártuk végig az épülő negyedeket.

— Egy éve még maketten mutattam az érdeklődőknek a terveket. Ma már nincs szűkség a modellekre.

A Karl Marx Alleen harmadik lakóömb, 1890 lakás már elkészült. Öt ezer lakás épül ezen a környéken összesen, s egy-egy 18 emeletesből álló brigád két munkásból negyven nap alatt állít össze egy előregyártott elemekből álló tízeleteres blokkot.

A városközpont építési tervei írják elő a Humboldt Egyetem bővítését is. Újjáépítetnek a háború alatt elpusztult régi műemlék-épületeket, s új, modern szárnyakkal is

bővíti Berlin egyeteme. Ezek közül költözik az egyikbe a Finn-Ugor Intézet és a magyar könyvtár is.

Az építkezésekről Berlinnel kapcsolatban beszélni kell. Mert a legkifejezettebben az építés meggyorsulása mutatja az NDK fővárosában azt a hatalmas változást, amit 1961. augusztus 13-án, a Nyugat-Berlin elválasztó fal megépítése, az NDK államhatárainak megszüntetése jelent.

Jártam Berlinben a »fal« előtt is. S ezért érzem, látom teljességében, mennyire más a légkör az NDK fővárosában, mint korábban volt. Ezt nem lehet leírni egyszerűen azon, hogy jobb Berlin ellátása élelmiszerekben és iparcikkekben.

A lényeg, hogy a határ kiépítése biztosítja ma az igazán nyugodt, szervezett élet lehetőségét és a fejlesztési tervek végrehajtását is.

De Nyugat-Berlin megszállása, egész jogi helyzete még ma is gond. Amerikai, angol, francia katonák tűnnek fel minduntalan a demokratikus Berlinben, Nyugat-Berlin ötvenkét katonai támaszpontja ma is az NDK-t veszélyezteti, a kémközpontok száza ma is dolgoznak, s a propagandá az NDK ellen a frontvárosban semmivel sem csökkent.

Berlin legyen szebb, mint valaha volt, erre a gondolatra épül az NDK fővárosának egész fejlesztési programja. Ezt a tervet a főváros lakossága magának vállalja, ezt mindenütt érezhettem. Berlin új falai, az új házak, az építkezések állványai, a magasba nyúló daruk száza mind ezt jelképezik.

S ezért értem meg itt, Berlinben igazán, miért a leggyakrabban emlegetett szó ma a német fővárosban a békeszerződés. A békeszerződés, még az a jogos kívánság: legyen Nyugat-Berlin vérszűrés nélküli, szabad város.

Mert a fegyverekből, háborúkból, s hidegháborúból is túl sokat kapott már Berlin.

Kocsis Tamás